

2022-05-05
I2022/01060

Infrastrukturdepartementet

Adressater:
Se bilaga 1

Uppdrag att genomföra en myndighetsgemensam uppföljning av samhällets elektrifiering

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Energimarknadsinspektionen, Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) och Trafikverket i uppdrag att i enlighet med vad som anges nedan och under rubriken Närmare om uppdraget göra en myndighetsgemensam uppföljning under 2022–2024 av samhällets elektrifiering¹ och utvecklingen av elsystemet² inklusive elproduktionen. Uppdraget syftar till att bidra till genomförandet av regeringens nationella strategi för elektrifiering – en trygg, konkurrenskraftig och hållbar elförsörjning för en historisk klimatomställning, elektrifieringsstrategin.

Den myndighetsgemensamma uppföljningen ska baseras på de underlag som beskrivs nedan och som i vissa fall tas fram gemensamt av myndigheterna och i andra fall av respektive myndighet. Myndigheterna kan även basera sina slutsatser på andra underlag som myndigheterna anser är nödvändiga för att skapa en helhetsbild. Respektive myndighet ska redovisa sina underlag till Energimyndigheten som ska ansvara för att samordna arbetet med den gemensamma uppföljningen och inkomma till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) med en samlad redovisning respektive år enligt vad som anges nedan. Om myndigheterna gör olika bedömningar ska detta redovisas och grunden för de olika bedömningarna ska tydliggöras.

¹ Med elektrifiering avses omställning från andra energikällor till el.

² Med elsystemet avses produktion, överföring och lagring samt användning av el.

Följande underlag ska tas fram gemensamt av Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och Trafikverket och redovisas i den myndighetsgemensamma uppföljningen:

- Kvalitetssäkrade gemensamma bedömningar av Sveriges totala elbehov till och med 2045 baserat på prognoser och sammanställningar av bl.a. elanvändning för transporter, i bostäder och lokaler samt av industrins planer. Prognoserna ska inkludera bedömningar av hur mycket olika sektorer kan komma att effektivisera sin elanvändning. Dialog ska ske kring nationella och regionala behovs- och scenarioanalyser med bl.a. Konjunkturinstitutet, Naturvårdsverket, Trafikanalys, Försvarmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelserna samt Gotlands kommun och regionerna.
- Gemensamma bedömningar av hur elsystemets förutsättningar att utvecklas i takt med elbehoven ser ut.

Följande underlag ska tas fram av Svenska kraftnät och beaktas i den myndighetsgemensamma uppföljningen:

- Uppföljning av transmissionsnätinvesteringar i projekt som har tagits upp i tidigare års investerings- och finansieringsplaner som avslutats under 2023 respektive under 2024. Denna uppföljning ska beaktas i den myndighetsgemensamma uppföljningen men behöver inte särskilt redovisas som en del av den.

Följande underlag ska tas fram av Energimyndigheten och redovisas som en del av den myndighetsgemensamma uppföljningen:

- Uppföljning av utbyggnaden i hela landet av laddinfrastruktur och tankinfrastruktur för vätgas och en bedömning av om det finns brister i utbyggnaden av laddinfrastruktur som utgör hinder för transportsektorns elektrifiering. Om nya EU-krav på utbyggnaden av laddinfrastruktur och tankinfrastruktur införs ska dessa beaktas i bedömningen.
- Statistik avseende laddinfrastruktur för vägtransporter inklusive metodutveckling för att kunna kvantifiera antalet icke-publika laddningspunkter i Sverige. Investeringar som har gjorts med offentligt stöd bör särredovisas. Vid framtagande av statistiken ska även eventuella nya EU-krav beaktas. Trafikverket, Naturvårdsverket och Skatteverket ska vid behov bistå Energimyndigheten med underlag till sammanställningen.

Följande underlag ska tas fram av Energimarknadsinspektionen och redovisas som en del av den myndighetsgemensamma uppföljningen:

- Uppföljning av hur arbetet med att halvera ledtider för nya elnät senast 2025 går. I uppföljningen ska ledtiderna för regionnät respektive lokalnät för laddinfrastruktur redovisas separat. Uppföljningen kan inkludera förslag till ytterligare åtgärder.
- Sammanställning av slutsatser när det gäller elmarknadens utveckling, inklusive utvecklingen av marknader och andra mekanismer för att effektivt anskaffa och sälja de produkter och tjänster som behövs för en effektiv produktion, leverans och transport av el som exempelvis stödtjänster, nationella och lokala flexibilitetsmarknader samt den finansiella elmarknaden. Sammanställningen ska göras i dialog med Svenska kraftnät och Energimyndigheten. I sammanställningen ingår att följa upp och utvärdera utvecklingen av de flexibilitetsmarknader som testas i Sverige. Energimarknadsinspektionen ska också sammanställa underlag med bedömningar om elmarknadsmodellens förutsättningar att över tid möjliggöra en kostnadseffektiv och leveranssäker elförsörjning i takt med en kraftfull elektrifiering. Energimarknadsinspektionen ska i denna del av sammanställningen utgå från myndighetens eget underlag samt underlag från Svenska kraftnät och Energimyndigheten.

Om myndigheterna lämnar förslag på nya eller ändrade regler så ska en konsekvensutredning göras i enlighet med förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. För det fall myndigheterna lämnar förslag på nya åtgärder ska de analysera och ta ställning till hur förslaget förhåller sig till EU-rätten och bestämmelserna om statsstöd. Myndigheterna ska beskriva och, när det är möjligt, kvantifiera de samhällsekonomiska effekterna av de förslag som föreslås. Viktiga ställningstaganden som gjorts vid utformningen av förslagen ska beskrivas. Vidare ska alternativa lösningar som övervägts beskrivas liksom skälen till varför de har valts bort.

Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och Trafikverket ska för genomförandet av uppdraget etablera en nära samverkan sinsemellan. Samverkan ska även ske i relevanta delar med andra berörda myndigheter som exempelvis Trafikanalys, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Verket för innovationssystem, Gotlands kommun och regionerna samt relevanta bransch- och intresseorganisationer.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) i en rapport senast den 15 december 2022, en rapport den 15 december 2023 och en rapport den 13 december 2024. Den myndighetsgemensamma uppföljningen behöver inledningsvis utgå från myndigheternas befintliga analys- och uppföljningsarbete och ska stegvis utvecklas under perioden 2022–2024. Fokus för det första året bör vara att etablera former för samverkan, sammanställa vad som redan görs och dra slutsatser baserat på detta samt identifiera behov av ytterligare analyser och indikatorer för att möjliggöra en bra uppföljning. Den första rapporten ska inkludera en beskrivning av hur en myndighetsgemensam uppföljning av elektrifieringen planeras och utvecklas till nästkommande rapporter. Relevant bakgrundsmaterial till slutsatserna bör ingå som bilaga till den myndighetsgemensamma uppföljningen.

Uppdraget ska genomföras i nära dialog med Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet). Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och Trafikverket ska senast den 7 juni 2022 till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) meddela en kontaktperson för respektive myndighet med uppgift att på en övergripande nivå delta i dialogen med Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) om genomförandet av detta uppdrag och av elektrifieringsstrategin i stort.

För uppdraget under 2022 får Energimyndigheten använda högst 2 miljoner kronor. Energimarknadsinspektionen får använda högst 1,5 miljoner kronor och Trafikverket får använda högst 0,5 miljoner kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 21 Energi för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:10 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå, anslagsposten 1 Genomförande av elektrifieringsstrategin.

För 2023 respektive 2024 beräknar regeringen att följande medel kommer att avsättas för uppdraget från samma anslag, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget: 2,5 miljoner kronor respektive 2,5 miljoner kronor för Energimyndigheten, 2 miljoner kronor respektive 2 miljoner kronor för Energimarknadsinspektionen och 0,5 miljoner kronor respektive 0,5 miljoner kronor för Trafikverket.

Medel till Energimarknadsinspektionen och Trafikverket betalas ut engångsvis efter årlig rekvisition senast den 1 december 2022, den 1 december 2023 respektive den 2 december 2024 till Energimyndigheten.

Medel som under respektive år inte har använts för avsett ändamål ska årligen återbetalas till Energimyndigheten senast den 31 mars 2023, den 24 mars 2024 respektive den 28 mars 2025.

Närmare om uppdraget

Myndigheterna bidrar till att uppnå det övergripande syftet med elektrifieringsstrategin som är att skapa förutsättningar i energisektorn för att elektrifieringen ska bidra till att klimatmålen kan nås samtidigt som Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser.

En myndighetsgemensam uppföljning ska underlätta för regeringen och andra aktörer att kunna dra slutsatser om hur elsystemets förutsättningar att utvecklas i takt med elbehoven ser ut. Uppföljningen har betydelse för genomförandet av övriga åtgärder i elektrifieringsstrategin som syftar till att förbättra sådana förutsättningar.

Myndighetsgemensam uppföljning av samhällets elektrifiering

Redovisningarna ska inkludera utvecklade indikatorer när det gäller bl.a. elnätskapacitet, laddinfrastruktur, energilager, försörjningstrygghet, kapacitet för elproduktion och aktuella investeringsplaner samt aktuella ledtider för investeringar i elsystemet. Eventuella hinder ska identifieras och förslag på utvecklingsområden ska lämnas om förutsättningarna inte bedöms vara tillräckliga för att elsystemet ska utvecklas i takt med elbehoven.

Fortsatt uppföljning av transmissionsnätinvesteringar

Svenska kraftnät ska enligt sitt regleringsbrev för 2022 följa upp transmissionsnätinvesteringar som avslutas under 2022. Som framgår ovan ska Svenska kraftnät också göra en uppföljning av transmissionsnätinvesteringar som avslutats under 2023 respektive under 2024. I denna uppföljning ska utfall jämföras med ursprunglig plan i investeringsbeslut med avseende på tid, kostnad och kvalitet. I redovisningen ska det också finnas en plan för hur myndighetens investeringar i framtiden närmare kan följa myndighetens investeringsplaner. Uppföljningen ska vara en del av myndighetens årliga verksamhetsplan.

Uppföljning av hur arbetet går med att halvera ledtider för nya elnät senast 2025

Denna uppföljning ska ha sin utgångspunkt i en nationell dialog som syftar till kraftsamling och bred samverkan med bl.a. näringsliv, elnätsföretag, Svenska kraftnät, Energimyndigheten, Forsvarsmakten, länsstyrelserna, Lantmäteriet, kommunerna samt Sveriges Kommuner och Regioner för att möjliggöra en samhällsgemensam målsättning om i genomsnitt halverade ledtider senast 2025, som behövs för att elektrifiera industri och transporter. En del i den dialogen ska vara att lyfta fram och diskutera goda exempel och idéer på nya generella, ej projektspecifika, åtgärder samt ömsesidiga åtaganden.

Sammanställning av berörda myndigheters slutsatser när det gäller elmarknadens utveckling

Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och Energimyndigheten tar redan fram vissa uppföljningar av elmarknadensutveckling och den finansiella elmarknadens utveckling. I sammanställningen ska det redogöras för myndigheternas slutsatser kring huruvida elmarknaden utvecklas så att den kan möta ett ökat elbehov och kan med fördel utgå från redan befintliga uppföljningar.

Sammanställningen ska tas fram i en bred och öppen dialog med bl.a. berörda aktörer på elmarknaden. Sammanställningen kan innehålla bl.a. information om investeringsplaner som är beslutade, om utvecklingen av elpriset och elnätsavgifter för olika kundgrupper och i olika delar av landet, om utvecklingen av stödmarknader i form av volymer, priser och antal aktörer, om de lokala flexibilitetsmarknader som testas i Sverige samt om prissäkringsmöjligheter i den finansiella marknaden.

Bakgrund

Regeringen fattade den 3 februari 2022 beslut om en nationell strategi för elektrifiering – en trygg, konkurrenskraftig och hållbar elförsörjning för en historisk klimatomställning (I2022/00299). Strategin tar ett helhetsgrepp på vad som krävs i energisektorn för att en kraftfull elektrifiering ska vara möjlig till 2045. Strategin innehåller en övergripande målbild för elektrifieringen och en politisk inriktning med åtgärder på tolv punkter inom fem områden.

På regeringens vägnar

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Khashayar Farmanbar', with a long horizontal stroke extending to the right.

Khashayar Farmanbar

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Eva Centeno López', with a long horizontal stroke extending to the right.

Eva Centeno López

Kopia till

Se bilaga 2

Bilaga 1 till beslut II I vid regeringssammanträde den 5 maj
2022, I2022/01060

Adressater

Statens energimyndighet
Box 310
631 04 Eskilstuna

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

Affärsverket svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg

Trafikverket
781 89 Borlänge

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Skatteverket
Sturegatan 4
172 31 Sundbyberg

Bilaga 2 till beslut II I vid regeringssammanträde den 5 maj
2022, I2022/01060

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/SSK
Försvarsdepartementet/MFI
Finansdepartementet/BA, BB, IEA, K, KO, SFÖ, SKA och SPN
Utbildningsdepartementet/UF och UH
Miljödepartementet/KL, ME, V
Näringsdepartementet/BI, EIN, MK och RTL
Kulturdepartementet/CSM och KL
Infrastrukturdepartementet/US och ESD
Försvarsmakten
Konjunkturinstitutet
Lantmäteriet
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Riksantikvarieämbetet
Trafikanalys

Verket för innovationssystem
Region Blekinge
Region Dalarna
Region Gävleborg
Region Halland
Region Jämtland Härjedalen
Region Jönköping
Region Kalmar
Region Kronoberg
Region Norrbotten
Region Skåne
Region Stockholm
Region Södermanland
Region Uppsala
Region Värmland
Region Västerbotten
Region Västernorrland
Region Västmanland
Region Örebro
Region Östergötland
Västra Götalandsregionen
Gotlands kommun
Sveriges Kommuner och Regioner